

Protokoll fört vid pleniföredragning

Regeringskansliet
Allmänna byrån, Rk1

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK

Frånvarande
AR, CW

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Vice lantråd
Harry Jansson

Protokollförelse
Förvaltningschef
John Eriksson

Nr 28

Utlåtande om förslag gällande gradvis avskaffande av
inresebegränsningar.

ÅLR 2020/6592

55 Rk1

Landskapsregeringen beslöt sända utlåtande till Inrikesministeriet enligt Bilaga.

Hänvisning
Meddelande från inrikesministeriet 15.6.2021 kl. 16.41

Kontaktperson
Förvaltningschef John Eriksson

Inrikesministeriet
PB 26
FI-00023 STATSRÅDET
Kirjaamo@intermin.fi

Ärende

Utlåtande om förslag gällande gradvis avskaffande av inresebegränsningarna

Inrikesministeriet har genom ett meddelande 15.6.2021 kl. 16.41 informerat att statsrådet väntas fatta beslut 17.6.2021 om fortsatta lindringar av inresebegränsningarna till Finland och inbegär Ålands landskapsregerings synpunkter på förslaget senast 16.6.2021 kl. 12.00. Gränstrafiken har en särskild betydelse för landskapet Åland och det åländska samhället som är beroende av transporter, arbetspendling, sjukvårdspersonal och övrigt utbyte med främst Sverige. Enligt 33 § självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) ska landskapsregeringens utlåtande inhämtas innan republikens president, statsrådet, ett ministerium eller någon annan myndighet utfärdar föreskrifter som uteslutande gäller landskapet eller som annars har särskild betydelse för landskapet. Genom detta inhämtande av synpunkter från Ålands landskapsregering uppfylls skyldigheten i 33 § självstyrelselagen även om utlåtandetiden är kort.

Enligt det förslag Ålands landskapsregering fått ta del av ska följande lindringar av gränsrestriktionerna och inresebegränsningarna göras 17.6.2021 och träda ikraft 21.6.2021:

Trafik från EU- och Schengenområdet:

- Fritt resande för de som fått en fullständig vaccineringsserie (14 dagar sedan senaste vaccineringsdagen).
- Avskaffandet av begränsningarna för arbetsrelaterad trafik – även i färjetrafiken och vid landgränsen (alla trafikmedel alltså).
- Trafik- och kommunikationsministeriet/ Traficom startar en skild diskussion med rederierna om att till en början begränsa fartygens maximikapacitet.
- Inresa tillåts för plockare av naturprodukter (skogsbär) på basis av företagets avsiktsförklaring och inbjudan.
- Uppdatering av landlistan (gröna länder) – Polen, Rumänien, Ungern och San Marino.

Trafik över yttre gränsen:

- Inresa tillåts för plockare av naturprodukter (skogsbär) på basis av företagets avsiktsförklaring och inbjudan.
- Inresa tillåts för en person som äger en fastighet, bostad eller fritidsbostad i Finland. Ägarens familj kan också resa in. Med familj avses i detta fall make/maka, sambo och ägarens minderåriga barn.

Landskapsregeringens synpunkter

Inledningsvis poängteras att Ålands landskapsregering stödjer alla föreslagna lindringar av inresebegränsningarna både vad gäller trafiken från EU- och Schengenområdet samt trafiken över de yttre gränserna. För Åland som utgör 0,54 % av Finlands befolkning men står för 15 % av den totala arbetspendlingen med övriga nordiska länder är det väsentligt för samhället i stort men även försörjningsberedskapen att alla begränsningar rörande arbetsrelaterad trafik upphör så snabbt som möjligt speciellt rörande färjetrafiken.

Ålands landskapsregering stödjer även fritt resande inom EU- och Schengenområdet för fullt vaccinerade personer efter 14 dagar. Utgående från en epidemiologisk bedömning finns även skäl att tillåta fritt resande för:

- personer med tidigare genomgången covid-19 infektion som verifierats med PCR- eller antigen test som fått en dos vaccin mot covid-19 inom sex (6) månader sedan den första covid-19 infektionen; och
- fritt resande inom EU- och Schengenområdet för personer med tidigare genomgången covid-19 infektion som verifierats med PCR- eller antigen test om det har gått mindre än sex (6) månader sedan symtomen började i den första covid-19 infektionen.

Dessa lindringar av inresebegränsningarna motsvarar bättre såväl Institutet för hälsa och välfärds riktlinjer gällande undantag från test och karantän efter inresa som målsättningen vad gäller EU-regleringen som Finland godkänt rörande "gröna pass" och "gröna länder" som går ut på att öppna upp Europa och den fria rörligheten inom gemenskapen på ett säkert sätt. För att följa Europeiska rådets rekommendation 14.6.2021 om en gemensam strategi för medlemsländerna ska inte några resebegränsningar av den fria rörligheten gälla för länder som är grönlistade enligt den nya definitionen som är en incidens på färre fall än 50/100 000 de senaste 14 dagarna och mindre än 4 procent av alla test positiva eller en incidens mellan 50-75/100 000 de senaste 14 dagarna och mindre än 1 procent av alla test positiva.

Vad gäller både trafik från EU- och Schengenområdet samt trafik över yttre gränser bör undantaget rörande plockare av naturprodukter (skogsbär) på basis av företagets avsiktsförklaring och inbjudan utvidgas så att alla inom primärnäringarna som behövs för produktionen omfattas. Det finns ingen orsak att t.ex. exkludera personer som behövs inom de för Åland viktiga branscherna fiskodling och äppelodling.

Avslutningsvis vill landskapsregeringen ånyo lyfta upp att under 2020 har Ålands arbetslöshet gått från 3,5 % till 9,5 %, omsättningen för företag har minskat med 22 % och

BNP-tappet beräknas bli ca 15 % på årsbasis. Åtminstone två tredjedelar av BNP-minskningen på Åland beror på nedgången inom sjöfarten (66 %). Särskilt utsatta branscher har således varit mer turismberoende branscher som transportsektorn samt hotell- och restaurang. Turismens omsättning minskade 2020 preliminärt med i genomsnitt 40 % från 2019. Inresandet till Åland 2020 minskade med drygt två tredjedelar från 2019. Sammantaget har covid-19 pandemin drabbat det åländska samhället som helhet hårt och vad gäller specifikt landskapet Ålands bokslut för 2020 kan ett underskott om 49,9 miljoner euro konstateras. Vaccinationsandelen av befolkningen i både Finland, Sverige och övriga Europa är relativt hög och de flesta äldre och riskgrupper är redan vaccinerade. Det är således väsentligt att så snabbt som möjligt skapa marknadsmässiga grunder för rederierna att bedriva trafik till och från Åland genom att på ett säkert sätt lindra och avskaffa alla gränsrestriktioner och inresebegränsningar till Finland.

Utan närmare information utgår landskapsregeringen ifrån att det tidigare utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016) och temporär ändring av 44 kap. 2 § i strafflagen (FFS 39/1889) rörande intygskrav, testningskrav och straff kopplat till inresa till Finland som landskapsregeringen gav utlåtande på 1.6.2021 (ÅLR 2021/4460) inte längre är aktuellt.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Vicelantråd

Harry Jansson

FÖR KÄNNEDOM: Chef för Gränsbevakningsväsendets juridiska avdelning, Sanna Palo (Sanna.palo@raja.fi)
Ålandsminister Anna-Maja Henriksson (anna-maja.henriksson@om.fi)
Statsminister Sanna Marin (mia.maffeo@vnk.fi)
Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru (maria.vanhanen@stm.fi)
Riksdagsledamot Mats Löfström (mats.lofstrom@eduskunta.fi)
Landshövding Peter Lindbäck (peter.lindback@ambetsverket.fi)
Ålands Lagting, självstyrelsepolitiska nämnden
Sveriges generalkonsulat i Mariehamn på Åland (generalkonsulat.mariehamn@gov.se)
Stationschef vid Ålands sjöbevakningsstation, Kim Westman (kim.westman@raja.fi)
